גמ' מה"מ דת"ר יכול אין חייבין משום טומאה אלא בדבר שיש לו מתירין-ודין הוא ומה פיגול שהוא בידיעה אחת וקרבנו קבוע ולא הותר מכללו אין חייבין אלא על דבר שיש לו מתירין טומאה שהיא בשתי ידיעות וקרבנו עולה ויורד והותרה מכללה אינו דין שלא יהא חייב אלא על דבר שיש לו מתירין תלמוד לומר °אמור אליהם לדורותיכם כל איש אשר יקרב מכל זרעכם תנ"ה בכל הקדשים הכתוב מדבר, יכול יהו חייבין עליהן מיד תלמוד לומר אשר יקרב, אמר רבי אלעזר וכי יש נגע שהוא חייב [א] הא כיצד כל דבר שיש לו מתירין אינו חייב עד שיקרבו מתירין וכל דבר שאין לו מתירין אינו חייב עד שיקדש בכלי:

הדרן עלך חטאת העוף

ולד חטאת, ותמורת חטאת, וחטאת שמתו בעליה ימותו, ושעיברה שנתה ושאבדה ונמצאת בעלת מום אם משכיפרו הבעלים תמות ואינה עושה תמורה ולא נהנין ולא מועלין ואם

גמ' מה"מ. דטהור וטמא חייבין עליהן בין בדבר שיש לו מתירין בין בדבר שאין לו מתירין: **דתנו רבנן כו'**. ומה פגול שהוא חמור כ"כ שהוא חייב קרבן בידיעה אחת כשנודע לו שאכל פיגול שאינו צריך שתי ידיעות כטומאת מקדש וקדשיו, דבטומאת מקדש וקדשיו בעינן שתי ידיעות: ידיעה בתחלה וידיעה בסוף והעלם בנתיים דכתיב (ויקרא ה) "ונעלם" מכלל שידע והדר כתיב "והוא ידע" הרי כאן שתי ידיעות: **וקרבנו קבוע**. דהאוכל פיגול בשוגג מביא חטאת בהמה: **ולא הותר מכללו**. *בצבור אין חייבין כו': **והותרה מכללה**. כגון פסח הבא בטומאה אינו דין כו': (א) **לרבות כל הקדשים לטומאה**. בין שיש להן מתירין בין שאין להן מתירין: **יכול**. אם הוא דבר שיש לו מתירין יהו חייבין עליו משום טומאה מיד קודם שיקרבו מתירין ואותן שאין להן מתירין יהו חייבין עליהן משום טומאה מלאחר קודם שינתנו בכלי: **ת"ל אשר יקרב**. והאי "יקרב" משמע נגיעה דבנגיעה לחודה מחייב דכי יגע (ויקרא יא) מתרגמינן ארי יקרב ואמר ר"א וכי יש נגע שהוא חייב כרת א"כ למה נאמר "אשר יקרב" דמשמע נגיעה בעלמא (ב) *לא משמע נגיעה אלא הכי משמע דאינו חייב עליו משום טומאה עד שיכשר ליקרב דהיינו עד שיקרבו מתירין: **הא כיצד כל דבר שיש לו מתירין וכו'**. וטהור אתי חילול-חילול מטמא כדאמרינן במס' זבחים (דף מה.):

הדרן עלך חטאת העוף

ולד חטאת ותמורת חטאת וחטאת שמתו בעליה ימותו. דהני הוו ג] מהנך ה' חטאות המתות והנך ג' מתות לעולם בין לפני כפרה בין לאחר כפרה, ולד חטאת להכי מתה שהרי אינה ראויה לכפרה שלא הפרישה מתחלה לכך ותמורת חטאת נמי להכי מתה שהרי באה בעבירה דלא ימיר" כתיב וחטאת שמתו בעליה נמי להכי מתה דאין כפרה למתים דמיתתן כיפרה עליהם: **שעיברה שנתה ושאבדה**. עד שהיא תמימה ושוב נמצאת והרי היא בעלת מום אם כיפרו הבעלים באחרת שלא רצו להתכפר בדמי זו (ג) שעברה שנתה ג] או שאבדה ונמצאת בעלת מום תמות ואפילו נמצאת קודם כפרה ונתכפרו בעליה באחרת תמות הואיל ונמצאת בעלת מום, אבל אם נמצאת תמימה קודם כפרה אע"פ שנתכפרו באחרת אינה מתה אלא תרעה והכי אמרינן במסכת תמורה בפרק ולד חטאת (דף כג.): **ואינה עושה תמורה**. דכיון דנתכפרו באחרת דלא אחשבה להאי לא לקדושת דמים ולא לקדושת מזבח הילכך לא אלימא למיתפס אחרים בתמורה ואע"ג דבעלמא בעל מום עושה תמורה דכתיב "או רע בטוב" הכא לא תפיס: **ולא נהנין**. מהם לכתחלה הואיל וקודשין הוו ואם נהנין אין מועלין בהן מדאורייתא אלא מדרבנן ואינו משלם אלא קרן בלבד: ואם

דהתם ד] בחטאות ואשמות דהיינו אימורי [קדשי] קדשים ולא מיקרו נעשית מצותן בהעלאה אבל באימורי קדשים קלים מיקרי נעשית מצותו משום העלאה ואם תאמר ומאי שנא ואומר מורי הרב רבינו פרץ שיחי' דשאני ושנא איבעית אימא קרא ואיבעית אימא סברא איבעית אימא קרא דכתיב והוציא הדשן גבי עולה ואי לאו האי קרא מן הדין היה לנו לומר דמשעת העלאה ה] אן בקדשי קדשים אן בקדשים קלים הוי נעשית מצותו אך גלי קרא גבי עולה דלא הוי נעשית מצותו בהעלאה כיון דאכתי צריך להוציאה לבית הדשן הילכך ו] קדשי קדשים נילף מינה שכשם שהיא קדשי קדשים ומועלין בה עד שהולא לבית הדשן ז] *כל קדשי קדשים מועלין באימורין עד שיצאו לבית הדשן אבל קדשים קלים לא נילף מינה ואיבעית אימא סברא דגבי קדשי קדשים שיש בהם מעילה מתחלה לא נפק מעילה מהם או מאימורים שלהם לכל הפחות עד שיגמור הכל שיצאו לבית הדשן אבל בקדשים קלים שאין בהן מעילה עד לאחר זריקה מיד שיעלו האימורים דין הוא דלא נמעול בהו כי סברא הוא לומר בכל מקום דמיד לאחר העלאה הוי נעשית מצותה אלא דגבי קדשי קדשים לפי שיש מעילה בהם מתחלה לא נפקי אלא לזמן מאוחר שהכל למטה דהיינו הוצאה לבית הדשן אך קצת קשיא על זו הסברא דהא קטורת שהיא קדשי קדשים ויש בה מעילה מתחלה אמרינן פסחים (דף ט.) דמשעת תמרתו אין בה מעילה ולא אמרינן עד שיצא לבית הדשן אמנם *לטעמא דפרישית מקרא ניחא דכיון דלאו מין זבח הוא לא שייך למילף מעולה ח]: **ומה** פיגול שהוא בידיעה אחת. פירוש דלא בעיא ידיעה בתחלה וידיעה בסוף כמו בטומאת מקדש וקדשיו שבועות (דף ג.): **וקרבנו** קבוע. שאינו בעולה ויורד ועני ועשיר ט] אבל מה שאין כן בקרבן של טומאת מקדש וקדשיו י]: **הא** כיצד. כלומר אם [כן] קשו קראי אהדדי דאשר יקדישו משמע משעת הקדש ואשר יקרב משמע הקרבה ממש: כל דבר שיש לו מתירין משיקרב מתירין. בזבחים (דף מה:) פירשתי עוד:

הדרן עלך חטאת העוף

ולד חטאת ותמורת חטאת וכן חטאת שמתו בעליה ימותו ושעיברה שנתה ושאבדה ונמצאת בעלת מום אם משכיפרו בעליה תמות. לכאורה משמע דהכי קאמר אם משכיפרו בעליה נמצאת שהיתה אבודה [א] *בשעת כפרה מתה ונמצאת בעלת מום אפילו נמצאת יב] [קודם כפרה] וקשה כיון דלא נמצאת עד לאחר כפרה לכולי עלמא תמות וי"ל דמתניתין כרבנן דרבי שמעון דאמרי (תמורה דף טו.) אין חטאת מתה אלא באבודה בשעת כפרה והכא מיירי יג] בשעת כפרה אינה אבודה והאי אם משכיפרו לא קאי אמצאת אלא אהאי דקאמר תמות וה"ק [ב] ושנמצאת בעלת מום קודם כפרה אם משכיפרו בעליה יד] באו לימלך מה יעשו תמות ואע"ג דאם נמצאת תמימה לא תמות לרבנן דרבי שמעון מ"מ אית לן למימר הכא תמות כיון דנמצאת בעלת מום וקשיא דאדרבה כל שכן כיון דאית בה דחויים אחרים עם הידיחוי דאבודה לית לן למימר דתמות כדאמרינן בתמורה (דף כג.) טו] באבודת לילה לא שמיה אבוד כיון דלא חזי להקרבה בלילה וה"ל הוה לן למימר יותר דלא תמות כי נמצאת בעלת מום מכי נמצאת תמימה דאמר לא תמות לרבנן לכך נראה לפרש דודאי אם כיפרו בעליה קאי אנמצאת ובאבודה בשעת כפרה מיירי וה"ה כי נמצאת תמימה דתמות ונקט נמצאת בעלת מום לרבותא דאע"ג דאיכא דיחוי המום עם הידיחוי דאבודה וס"ד אמינא דלא תמות טז] קמ"ל דתמות וכמו כן נפרש גבי עיברה שנתה דמוקי לה בתמורה בפרק ולד חטאת (דף כג.) באבודה כדי שלא יקשה ממנה לר"ש לקים דאמר עיברה שנתה רועה יז] כלומר היא עומדת בבית הקברות ורועה יח] [ב] ושעיברה שנתה שאבדה עם עיברה שנתה [ג] והשתא קשיא כיון יט] דא"כ למה לי עיברה שנתה והא כולי עלמא כ] דאבודה בשעת כפרה תמות ואם משכיפרו בעליה קאי אתרווייהו כא] אעיברה שנתה ואבדה ואאבדה ואנמצאת בעלת מום וי"ל דהכא נמי נקט לרבותא עיברה שנתה דאע"ג דאיכא דיחוי אחרינא עם דיחוי דאבודה כב] מ"מ תמות וא"ת למאי דפרישית לא משכחת ה' חטאות המתות דהא לא תאמר בעיברה שנתה ונמצאת בעלת מום דתמות אלא באבודה וכן כיפרו בעליה באחר לא אמרינן תמות אלא באבודה בשעת כפרה לרבנן דרבי שמעון ניחא שפיר דהא כג] אית ליה דכיפרו בעליה אפילו בלא אבדה כלל תמות כד] י"ל דלרבנן נמי לא קשיא כל כך דמכל מקום משכח ה' חטאות מתות בה' עניינים [ד] דאבודה תמות כשעיברה שנתה וכו' בשלא נמצאת עד לאחר כפרה כה]:

ואינה עושה תמורה. שאם התפיס בהמה ט] אינה מקודשת דהא למיתה אזלא: **לא** נהנין ולא מועלין. דכיון דאזלי לאיבוד לא שייכא בהו מעילה ולא קרינא בהו קדשי ה': [ה] **ואם** עד שלא כיפרו בעליה הרעה עד שתסתאב. לא קאי אנמצאת בעלת מום דמאי עד שתסתאב הרי היא כבר בעלת מום אלא קאי אעיברה שנתה או נמי קאי אבעלת מום כו] ומאי תרעה כגון שנמצאת בעל מום שעבר דמיד מדחית מהקרבה מזבח וקאמר תרעה אותה שנמצאת עד שתסתאב ויפול בה מום קבוע דלא יהיה מותר למוכרה ולהוציאה לחולין ויביא בדמיה אחרת שיקרב למזבח:

ועשה

נ א מיי' פי"א מהלכות שגגות הלכה א:

נא ב מיי' שם פי"ב הלכה א:

נב ג מיי' פ"ד מהלכות ביאת מקדש הל' י ופ"ז מהלכות ק"פ הל' א:

א ד מיי' פ"ד מהלכות פסה"מ הלכה א:

ב ה מיי' פ"א מהלכות תמורה הלכה טו והלכה כ:

ג ו מיי' פ"ג מהלכות מעילה הלכה ד:

כך כל ק"ק כו' נ"ק

לטעמא דפרישתי אנ"ח קרא ניחא דכיון כו' נ"ק

בשעת כפרה תמות וקשה למה כי נמצאת כ"מ אפילו נמצאת תמימה כיון ילא נמצא עד כו' נ"ק

נושא
המקור לטומאה
נוהגת בכל
הקדשים (גם
באלו שאין
להם מתירין
בניגוד לפיגול
דנוהג רק
בקדשים שיש
להם מתירין
וכפי שנלמד
מטעמים)

[זבחים מה: ע"ש]

בצבור ססי"ד ואח"כ ד"ה אין כו' והותרה כו' וסד"א נ"ק

ויקרא כב:ג
אמור אליהם לדורותיכם כל איש
אשר יקרב מכל זרעכם
אל הקדשים אשר יקדישו
בני ישראל לה' וטומאתו עליו
ונכרתה הנפש ההיא מלפני
אני ה'

אלא ע"כ לא וכו' נ"ק

תמורה כג.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והותרה וכו' דין כו' הס"ד ואח"כ מ"ה לרבות כל הקדשים כו' לרבות: (ב) ד"ה ת"ל אשר וכו' נגיעה בעלמא אלא לא משמע: (ג) רש"י ד"ה שעיברה וכו' שלא רצו להתכפר בדמי זו. נ"ב ר"ל לשמתין עד אשר יסתאב וימכר ויקנה בדמיו חטאת וק"ל:

רבינו גרשום

פיגול לא כתב אלא בדבר שיש לו מתירין דהא בשלמים כתב וכן ילפי נותר וטמא מפיגול גבי דבר שיש לו מתירין דנותר יליף קדש קדש מפיגול וטמא יליף חילול חילול מנותר: מנהני מילי. דנותר וטמא דחייבין עליהן בין בדבר שיש לו מתירין בין בדבר שאין לו מתירין: דת"ר יכול כו'. פיגול שהוא חמור שהוא בידיעה אחת חייב כשנודע לו ראינו צריך ב' ידיעות כטומאת מקדש וקדשיו דהכי אית לן בטומאה ונעלם מכלל שידע והוא ידע הרי כאן ב' ידיעות: וקרבנו קבוע. חטאת בהמה: ולא הותר מכללו. בצבור אבל טומאה הותרה מכללה בצבור כגון פסח הבא בטומאה: לרבות כל הקדשים לטומאה בין שיש להן מתירין בין שאין להן מתירין יכול אם הוא דבר שיש לו מתירין שיהו חייבין עליהן מיד משום טומאה קודם שיקרבו: ת"ל אשר יקרב. דמשמע דבנגיעה לחודה הוי חייב דכי יגע מתרגמינא ארי יקרב: וכי יש נגע שהוא חייב. כרת א"כ למה נאמר אשר יקרב (לומר שאין חייבין עליו) הכי קאמר האי דכתב אשר יקרב לאו נגיעה משמע אלא הכי משמע אינו חייב עליו משום טמא אלא עד שיכשר ליקרב: הא כיצד כל דבר כו'. ונותר יליף חילול חילול מטמא: הדרן עלך חטאת העוף

ולד חטאת ותמורת חטאת וחטאת(שכיפרו)(שמתו)בעלית יומתו. דהני נינהו מהנך חמש חטאות דגמירי דמתות והנך הלת לעולם מתות בין קודם כפרה ובין לאחר שנתכפרו: ושעברה שנתה. כגון שלא הספיק להקריבה עד שעיברה שנתה: ושאבדה. עד שהיא תמימה ושב נמצאת והרי היא בעלת מום אם כפרו בעלים באחרת שלא רצו להתכפר בדמי אלו שעיברה שנתה או שאבדה ונמצאת בעלת מום בין זו ובין זו אינה עושה תמורה. דכיון דכיפרו באחרת ולא אחשבוה להני לא חזו לא לקדושת הגוף ולא לקדושת דמים הלכך לא אלימי לאתפס תמורה ויתומו אע"ג דבעלמא בעלת מום עושה דכתיב או רע בטוב הבא לא תפיס: ולא נהנין.

שיטה מקובצת

א] חייב א"כ למה נאמר אשר יקריב לומר לך שאינו חייב עד שיוכשר ליקרב הא: ב] הוו נינהו מהנך: ג] שנתה כגון שלא הספיק להקריב עד שעיברה שנתה או: ד] דהתם מיירי בחטאות ואשמות דהוין אימורין דקדשי קדשים תיבת היינו נמחק: ה] העלאה בין בקדשי קדשים בין בקדשים קלים: ו] הלכך בקדשי קדשים נילף מיניה שכשם שמועלין בעולה שהוא ק"ק: ז] הרשון כן כל ק"ק מועלין באימורין והם חלק גבוה כמו עולה עד: ח] מעולה א"נ כמו כן שאני קטורת דהקטרה היא עבודה אחרת דלא היה בה הוצאת הדשן כדמשמע לקמן ודוק היטב ותמצא חילוק טוב: ט] ועשיר שרין הן מה: י] וקדשיו יכול יהו חייבין עליו מיד דאשר יקדישו משמע משעה שהוקדשו בפה ת"ל אשר יקרב ומפרש ר' אלעזר וכי יש נגע שהוא חייב כלומר היכי משמע שהוא חייב והא כתיב ההוא קרא בקדשים לא יאכל עד שיטהר בפ"ק דזבחים וקשה דהא תינח למאן דאמר במצורע מוחלט וזב בעל שלש ראיות הכתוב מדבר ומאי עד שיטהר עד שיבא כפרתו א"כ בהכי מיירי קרא דלא יאכל בקדשים אלא למ"ד במצורע מוסגר וזב בעל שתי ראיות הכתוב מדבר ומאי עד שיטהר ר"ל עד שיעריב שמשו דהיינו שישקע א"כ האי קרא דלא יאכל בתרומה איירי ואין ראיה מתרומה לקדשים אלא נראה להרב ר' יעקב מקינון דלפי סתניא דזבחים אתא שפיר דקאמר התם שיש ג' פסוקים של שלש כריתות בטומאה אחת לכלל ואחת לפרט ובאותו פסוק שני שהוא הפרט כתוב בו אכילה ולהכי מתמה וכי יש נגע שהוא חייב ודלא כפרט שבא לפרש הכלל אלא כדבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל משמע דוקא אכילה אסר רחמנא ובזבחים פ' ב"ש הארכתי: ולא הותר מכללו. כמו טומאה דהותרה בצבור: יא] אבודה קודם כפרה ולא מצאה עד לאחר כפרה וקשה למה לי נמצאת: יב] נמצא תמימה כיון תיבת וקשה נמחק: יג] מיירי דבשעת כפרה: יד] בעלית בא לימלך לנו מה יעשה נאמר לו דתמות: טו] בתמורה דאבודת לילה: טז] תמות כמו אבודה דלילה קמ"ל דתמות דלא דמי לאבודת לילה דאינה ראויה לשום הקרבה אבל בעלת מום מ"מ קדושה קדושת דמים וכמו: יז] רואים אותה כאילו: יח] ורועה וה"פ דמתניתין ושעיברת: יט] כיון דאבודה למה תיבת דא"כ נמחק: כ] והא כ"ע מודה דאבודה: כא] אתרווייהו כדפרישית אעיברה תיבות ואבודה ואאבודה נמחק: כב] דאבודה וסד"א דלא תמות דהוי כמו אבודת לילה כדפי' וצ"ע למאי דפרישית דעברה שנתה אינה מתה אלא דוקא כשנמצאת אחר כפרה א"כ הנך תרתי בתרייתא חדא נינהו עברה שנתה ונמצאת בעלת מום דתרווייהו מיירי באבודה בשעת כפרה ועוד אפילו בלא עברה שנתה ובלא בעלת מום אמרינן דתמות כשהיה אבודה בשעת כפרה וא"כ כיון דבכל ענין אבודה מתה בין תמימה בין בעלת מום בין עברה שנתה בין לא עברה א"כ הנך תרתי דעברה שנתה ובעלת מום ואבודה כולהו לא הוו אלא חדא וא"כ קשה דחמש חטאות היכי משכחת להו לפי' בתוס' דאין הכי נמי דחמש חטאות לא מתוקמי לרבנן רק לרבי שמעון דאית מתיבת מ"מ עד תיבת דאית נמחק: כג] דאית ליה: כד] תמות או י"ל: כה] כפרה ועוד דמ"מ כיון דאיכא רבותא גבי בעלת מום וגבי עיברה שנתה כדפי' הלכך תרתי חשיב להו אבודה בשעת כפרה מתה גם כשעברה שנתה וכמו כן מתה גם נמצאת בעלת מום לכך חשיב להו תרתי: כו] בהמה לקדושה לא קדשה תחתיה דהא. תיבות אינה מקודשת נמחק: כז] מום ומיירי כגון תיבות ומאי תרעה נמחק:

הגהות צ"ק [א] שאבדה ונמצאת כ"מ כו' [ב] וס"ק ושעיברה שנתה כו' [ג] והשתא לא קשיא כיון דאם משכיפרו' בעלים קאי אתרווייהו אעיברה שנתה ואבדה ואאבדה ונמצאת כ"מ א"כ למה לי עיברה שנתה הא כ"ע מודים דאבודה בשעת כפרה תמות די"ל דהכא נמי כו' [ד] דאבודה כשעיברה שנתה וכו' ובשלא נמצאת כו' [ה] עי' בגכה"ש וצ"ק